

Autora d'una obra curta però molt intensa, destaquen els reculls poètics *Aor* (Premi Amadeu Oller 1976), *Onada* (1980) i *Murmuris* (1986). Ha traduït *Dos Rèquiems*, de Rainer Maria Rilke (1997) i *Tuareg. Cants d'amor i de guerra de l'Ahaggar* (1999. V Premi de Reconeixement a la Creació Poètica, Cadaqués a Quima Jaume, l'any 2000). La novel·la *El quadern d'Agnès Solà* (2001) o plaquets com *La requesta i el refús. Poesia tuarega* (1996), també versionada per ella i el petit poemari *Hores* (2007), completen el treball d'aquesta autora, entrelaçat molt sovint a l'obra plàstica i amb segell propi del seu company, Enric Maass.

L'escriptora i sobretot poeta viu als marges, dedicada al preciocisme del seu treball: la bona literatura no té pressa ni accepta pressions. A la minisèrie *No-saltres*, els maresmencs, repassem amb ella els anys 70 i 80, l'evocació de l'intel·lectual i activista cultural Valerià Pujol i el Grup de la Font del Cargol, amb l'epicentre a Premià de Mar. Amb la Teresa arrememem a fons l'essència de la comarca, "la Maresma per a ella", el mar, el paisatge, l'Arenys d'ara i el de sempre, travessat pels rials i la consistència perdurable de la paraula poètica i la vida. Aquest any 2017 Edicions Vitel·la, acaba de publicar *Obra poètica (1973-2015)* una edició sòbria i elegant.

[...I no hi fa res –penso a la matinada-
si el meu neguit l'escriuen altres veus,
car tots som fills de la mateixa onada

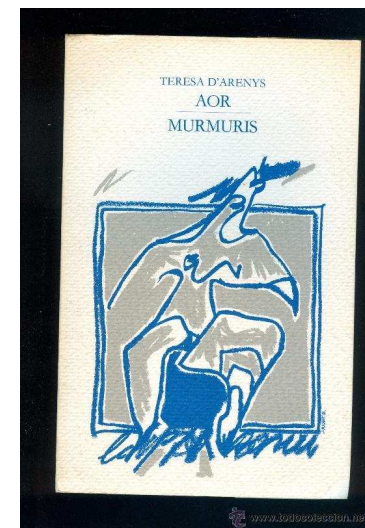
i el mot més curt se sent per tot arreu.

A tu t'ho dic, I ami m'ho dic encara,

Que sols el vent sap el perquè d'un vers.

Club de lectura de poesia

BIBLIOTECA CENTRAL XAVIER AMORÓS

Aor ; Murmuris de Teresa d'Arenys

Dilluns 15 de maig

a 2/4 de 7 de la tarda

BIBLIOTECA CENTRAL
XAVIER AMORÓS
REUS

Maria Teresa Bertran, neix a Arenys de Mar l'any 1952.

Cursà estudis de Filologia Catalana a la Universitat de Barcelona i s'ha d'espavilar perquè el seu pare li retirà tot ajut econòmic perquè no volia com deia: que faci política “*No sé si es pot dir en un lloc públic això, però quan era jove jo volia ser de la guerrilla*” Teresa d'Arenys, s'ha definit sempre com a poetessa, patriota i amant del país.

La poetessa (aquest és el terme que defensa i no pas el de poeta) Maria Teresa Bertran és coneguda des dels setanta com a Teresa d'Arenys, El 1971 es matricula a la Facultat de filosofia i lletres de la UB, també contra la voluntat paterna, i el 1972 s'instal·la en un pis de Barcelona amb un seu germà i una amiga. Al final d'aquell curs coneix el poeta J.V Foix i, el següent, entra al Departament de filologia catalana. El cap de Departament Antoni Comas li proporciona algunes feines perquè es pugui pagar els estudis. És durant el 1973-74 que, arran d'una greu crisi, comença a escriure sonets a imitació del mestre de Sarrià –al qual visitava de tant en tant al carrer de Setantí amb l'excusa d'un treball que feia sobre el llibre *Tocant a mà*. Aquells sonets –que anava enviant a la mare per fer-se perdonar les massa escasses visites a Arenys- constitueixen el nucli del seu primer recull *Aor*.

L'estiu de 1974 coneix el pintor Enric Maass (Stuttgart, 1942) i, encara que pel setembre abandonin tots dos la ciutat i se'n vagin a viure a Horta de Sant Joan (la Terra Alta: comarca on es conserva un dels dialectes occidentals més bells), no perd el contacte amb la universitat i manté les visites esporàdiques a J.V. Foix. A Horta, tan bon punt acaba el darrer sonet d'*Aor*, tramet tot el plec a un company de la facultat amb la intenció de desprendre's, junt amb els poemes que li semblen obra d'un malson, de la crisi que amb la vida al camp creu superada.

L'anècdota nominal resulta ben curiosa. Com explica molt encertadament l'escriptor i poeta Jordi Llavina en un article ens diu l'any 1976 un company universitari de la poetessa (aquest és el terme que defensa i no pas el de poeta) Maria Teresa Bertran, , va aplegar un gruix de poemes de l'arenyenca i els va presentar al premi Amadeu Oller, sense que

ella en tingués esment. Com que el jove no recordava el cognom de l'amiga, en el manuscrit que va enviar al premi va mecanografiar, damunt el títol *Aor* (un concepte que ve de Llull: *Aor*), aquest mig pseudònim: Teresa d'Arenys. El recull de poemes va guanyar el premi i fou el bateig poètic-literari de l'autora i des d'aleshores és coneguda com a Teresa d'Arenys, Teresa Bertran es va sentir tan bé amb aquest improvisat nom literari que ja no se'n va despendre. Aquest company d'aules dels anys setanta, que així la va batejar sense ser-ne conscient, començava a fer les primeres passes en el panorama català: Xavier Bru de Sala.

Tanmateix recau. I a la crisi s'hi suma un conflicte d'identitat quan, *Aor* obté el premi Amadeu Oller, i el llibre circula amb un petit èxit. La confrontació existencial entre el jo civil i el jo poètic, que no sap resoldre, esdevindrà el *leitmotiv* de *Murmuris* (1979-81). Entremig, amb un recull titulat *Versos de vi novell*, havia obtingut el premi de poesia de la Selva de Camp (1977), presidit per Ventura Gassol (al qual havia concursat per motius econòmics i a instàncies del poeta reusenc Joan de la Rúbia); i, l'any 80, el poeta Valerià Pujol li havia prologat i editat *Onada*, una elegia dedicada a l'amic d'adolescència Pep Coll Manresa, poeta inèdit, que va desaparèixer en la mar la nit de Reis de 1977.

L'any 1986 Edicions del Mall publicà *Aor* (1976) i *Murmuris*(1979-1981) aplegant dos dels seus llibres on queda ben reflectida la gran influència que exercí sobre ella llegir a Ramon Llull. No s'ha prodigat gaire, no ha escrit sinó quan en tenia una necessitat inajornable, d'això que s'hagin espaiat molt les seves publicacions, producte del seu fer extremadament rigorós, com diuen: traductora meticulosa i escriptora d'obra lenta i revisada, fins a l'autorigor més exigent. La resistència que invoca Teresa d'Arenys és un dels puntals d'aquest país: la defensa de la llengua i de la cultura contra els enemics constants que volen fer-la desaparèixer, esborrar-la del petit gran racó del mapa que té i que es veu, ofèn als que ni l'entenen ni la volen rica i plena. La Teresa d'Arenys és, per això, la darrera d'una nissaga en extinció, amb cada cop menys integrants que es veuen abocats a l'exili interior de la paraula, del poema, a viure en els límits de la cultura.